

La llengua vernacle dels valencians té ara l'honor de ser signe extern del misteri de Pentecostès. Per l'ús de les diverses llengües s'arriba, per obra de l'Esperit Sant, a la confessió d'una mateixa fe. És l'Esperit qui informa una única Església, la qual, des del moment que no s'uneix d'una manera exclusiva amb una sola llengua-cultura sinó amb totes, coneix el caràcter de catolicitat o universalitat (Lumen Gentium, 13. Gaudium et Spes, 58. Ad Gentes, 4). Ja els Sants Pares en els primers segles del Cristianisme, ensenyaren que l'acceptació de totes les llengües del món per part de l'Església, mitjançant l'Esperit Sant, expressava la superació de la desunió dels pobles de la vella Babel.

De la implantació de la Litúrgia en llengua vernacle en les nostres Comunitats diocesanes, esperem fruits de major unitat, de major comprensió i vivència de la Paraula de Déu, i una adquisició intensa de l'esperit de família que ha de presidir en tota comunitat eclesial, esperit familiar que ens fa dir Pare a Déu, Germà i Salvador a Crist, moguts per l'Esperit d'Amor.

Per tot això ens plau presentar hui als fidels valencians, aquesta edició del Missal dominical i festiu, que esperem que siga instrument de profitosos béns espirituals.

València, 9 d'octubre de 1974

+ JOSEP M.^a, Arquebisbe de València
+ PAU, Bisbe d'Oriola-Alacant
+ JOSEP M.^a, Bisbe de Sagoró-Castelló
+ JESÚS, Bisbe Titular de Baretà i Auxiliar de València
+ JOSEP, Bisbe Titular de Numídia i Auxiliar de València

L'ESGLÉSIA DIU:

PIUS XI

Encíclica "Mit brennender Sorgen"

"L'Església, fundada pel Salvador, és única per a tots els pobles i per a totes les nacions, i davall la seua volta troben lloc tots els pobles i totes les llengües."

PIUS XII

Radiomissatge de Nadal de 1941:

"En el camp d'un nou ordre fundat sobre els principis morals, no hi ha lloc per a oprimir ni obertament ni dissimuladament, les peculiaritats culturals i lingüístiques de les minories..."

JOAN XXIII

Encíclica "Pacem in terris"

"Cal afirmar, de la manera més explícita, que una acció adreçada a reprimir i a sufocar la vitalitat i el desenvolupament d'aquestes minories és una greu violació de la justícia; i ho és molt més, si va dirigida a fer-les desaparèixer."

"Respon, en canvi, a una exigència de justícia que els poders públics aporten la seua contribució a promoure el desenvolupament humà de les minories amb mesures eficaces a favor de la seua llengua, de la seua cultura, dels seus costums, dels seus recursos i de les seues iniciatives econòmiques."

CONCILI VATICÀ II

Constitució "Lumen Gentium"

13

"Però com que el Regne del Crist no és d'aquest món (Jo. 18, 36), es segueix que l'Església o Poble de

Fa 50 anys de la Comissió de la Província Eclesiàstica Valentina

Josep-Miquel Bausset

Avui fa 50 anys de la Comissió de la Província Eclesiàstica Valentina per als textos litúrgics en llengua vernacle.

El 12 de novembre, com ho recull el llibre d'Actes, "a les 7:30 de la vesprada, en el Palau Arquebisbal de València", tingué lloc la sessió on es constituí la Comissió de la Província Eclesiàstica Valentina per als textos litúrgics en llengua vernacle.

Segons el llibre d'Actes, la sessió fou presidida "per l'Excel·lentíssim i Reverendíssim Monsenyor Josep Gea Escolano, bisbe secretari de la Conferència Episcopal de la Província Eclesiàstica Valentina", en nom de l'arquebisbe José Mª García Lahiguera, "absentat aquests dies a Amèrica".

Aquesta reunió havia estat convocada "en nom del Senyor Arquebisbe, com a President de la Conferència Episcopal, pel Reverend mossèn Joan Blanquer Copoví".

Cal remarcar que com a membres presents a la Comissió, hi havia els següents: Reverend Josep Alminyana Vallès, President de la Comissió Diocesana de Litúrgia de València; Reverend Josep Antoni Berenguer, President de la Comissió Diocesana de Litúrgia d'Oriola-Alacant; Reverend Ramon Rodríguez, President de la Comissió Diocesana de Litúrgia de Sogorb-Castelló; Sr. Enric Valor Vives; Reverend Avel·lí Flors Bonet; Sr. Manuel Sanchis Guarner; Sr. Miquel Adlert Noguerol; Reverend Pere Riutort Mestre; Sr. Francesc Ferrer Pastor; Sr. Xavier Casp Verger; Reverend Vicent Sorribes Gramatge.

Per la seua part, es va llegir la carta que envià el Sr. Francesc de Borja Moll, on manifestava que no podia formar part de la Comissió, degut a les seves "múltiples ocupacions".

Per votació secreta es va fer l'elecció del president de la Comissió, amb el següent resultat: "Reverend Lluís Alcón, 3 vots; Reverend Josep Antoni Berenguer, 1 vot i P. Pere Riutort, 7 vots", amb la qual cosa el P. Riutort va ser elegit President de la Comissió.

Com a secretari, i a proposta del P. Riutort, fou elegit el "Reverend Lluís Alcon".

Com m'ha fet saber l'amic Francesc Ferrer, fill de l'enyorat Francesc Ferrer Pastor, les reunions dels membres de la Comissió les convocaven per telèfon Pere Riutort i el mateix Ferrer Pastor. I era a casa d'aquest últim, on Ferrer i Riutort es reunien a sopar per comparar les notes que tots dos havien pres de les reunions i que a vegades les contrastaven amb el professor Sanchis Guarner.

Va ser el P. Riutort, ànima de la Comissió, que va exposar "als presents el treball realitzat durant dos anys pels membres valencians de la Comissió Interdiocesana de versions al català, Reverends Alcon, Flors, Riutort i doctor Sanchis Guarner, als qui molt prompte s'afegiren el Sr. Enric Valor, com a representant del Sud del País Valencià i el Sr. Francesc Ferrer Pastor, per raó de les seues publicacions, entre altres motius". Com diu el llibre d'Actes, "majoritàriament, els presents donaren el vot de confiança a la labor feta".

També "va ser tractada la qüestió de la necessitat d'editar de forma definitiva el Llibre d'Altar en edició de caràcter oficial i es donaren els motius per a fer l'edició conjuntament amb les Balears, per ser de la mateixa Província Eclesiàstica".

A més, "la necessitat de fer-ho juntament amb els Bisbats de la Tarraconense" era "exigida per la Diòcesi de Tortosa, valenciana i catalana" a la vegada. Evidentment, com diu el llibre d'Actes, en "cas de realitzar-se l'edició conjunta, es farien les acomodacions valencianes i balears en les galerades cedides gratuïtament pels Bisbes de la Tarraconense".

De seguida es va vore a la Comissió (ja ho recull l'Acta nº 2, del 27 de novembre de 1973), els entrebancs que posaven els Srs. Miquel Adlert i Xavier Casp, que es van convertir en els líders del secessionisme lingüístic, renunciant al que sempre havien defensat: la unitat de la nostra llengua. També mossèn Alcon i mossèn Alminyana van tindre la mateixa actitud obstruccionista en la Comissió, que els Srs. Casp i Adlert.

El P. Riutort i els altres membres de la Comissió, defensaven que un text litúrgic "ha de ser escrit correctament en llengua culta entesa pel poble", encara que "ja no usada per ell", com es veu a "totes les traduccions litúrgiques actuals". L'actitud contrària del secessionisme lingüístic, liderada pels Srs. Adlert i Casp, va fer que aquests membres digueren que "nosaltres abandonem la Comissió perquè estem en minoria". Així, Casp i Adlert es van convertir en els principals opositors al Llibre del Poble de Déu.

També un diari del Cap i Casal es va dedicar a atacar els treballs de la Comissió, qualificant-la de catalanista, incitant (com va passar), la violència. De fet, el P. Riutort va ser insultat i agredit i es van interrompre misses en valencià a l'església de la Companyia de Jesús de València, com ens ho contava l'amic Rafa Roca en el seu article "La missa de Judes". Rafa Roca ens recordava en el seu article, tot el que va patir el P. Riutort per part de grups d'incontrolats, amb la violència feixista que provocà una "creuada" contra les misses en valencià, interrompent-les perquè eren en "català i no en valencià", amb els crits d'aquells energúmens, que cridaven: "criminals, traïdors que celebren la missa de Judes, venuts a l'or català".

I és que a finals dels anys setanta i durant tota la dècada dels anys vuitanta i noranta i fins fa quatre dies, els demòcrates valencianistes vam patir una violència i un terrorisme feixista, atiat per un diari del Cap i Casal i per la UCD i els seus amics d'incontrolats, que agredien i perseguien els intel·lectuals valencians, com el professor Manuel Sanchis Guarner, l'assagista Joan Fuster o la llibreria 3i4 (amb bombes) i el mateix P. Riutort o el qui va ser alcalde de València, Ricard Pérez Casado. I això sense que la policia investigara els fets que en un altre lloc haurien estat denunciats als diaris, per terrorisme.

Va ser el 9 d'octubre de 1974 (com ho recull la pàgina 6 del Llibre del Poble de Déu), que els bisbes del País Valencià presentaven aquest Missal Dominical i Festiu, preparat pel P. Riutort i editat per Gorg. L'arquebisbe de València, José Mª García Lahiguera i els seus auxiliars, José Gea i Jesús Pla, amb el bisbe d'Oriola-Alacant, Pablo Barrachina i el de Sogorb-Castelló, Josep Mª Cases (l'únic que realment es creia el que signava), mostraven el seu desig, en aquesta presentació del Llibre del Poble de Déu, perquè la implantació de la litúrgia en llengua vernacle a l'Església (que encara estem esperant!), portara "fruits de major unitat, de major comprensió i vivència de la Paraula de Déu". Per això en aquest text, els bisbes valencians deien que els plaïa "presentar hui als fidels valencians, aquesta edició del missal Dominical i Festiu, que esperem que siga instrument de profitosos béns espirituals".

El Llibre del Poble de Déu conté el "cantoral popular, les celebracions de diumenges i festivitats i Setmana Santa, l'Ordinari de la missa, sacraments i misses rituals dels sacraments i de la professió religiosa, la litúrgia dels difunts, un apèndix del Missal Romà, litúrgia en llatí i diverses pregàries litúrgiques per misses de xiquets i de reconciliació", així com també pregàries en família, en grups i individuals.

Amb la seua aprovació eclesiàstica, els bisbes valencians declaraven aquesta obra "apta per als actes litúrgics fins a la publicació", (que encara estem esperant!) "de les edicions culturals valencianes". El Llibre del Poble de Déu, que fou promogut per l'associació, La Paraula Cristiana, va ser editat per Gorg, gràcies a la generositat del gran patrici valencià, Joan Senent Anaya.

A l'última acta de la Comissió, la número 23, del 2 de febrer de 1976, després d'un any llarg de treball, i ja amb el Llibre del Poble de Déu al carrer, els membres de la Comissió afirmaven que aquesta obra, és a dir, el Missal Dominical i Festiu en valencià, era "un llibre no oficial, que conté textos oficials". A més, remarcaven un fet del tot lògic, i és que "l'Església vol una mateixa traducció litúrgica per a cada domini lingüístic", en contra del que volien els membres secessionistes de la Comissió, que consideraven el valencià del Missal, "massa culte".

El 12 de novembre, 50 anys després de la constitució i de la primera sessió de la Comissió i del treball que van fer els seus membres, els cristians valencians encara estem esperant que els bisbes (si no presenten a la CEE el missal traduït per l'AVL), siguen capaços de defensar amb valentia el Llibre del Poble de Déu i d'utilitzar-lo, cosa que no fan ni el bisbe de Sogorb-Castelló, que ho fa tot en castellà, ni el d'Oriola-Alacant, que malgrat que utilitzava l'eusquera quan era bisbe de Donostia, ara aquest pastor de la diòcesi del sud del País Valencià ignora la nostra llengua.

Cal recordar a més, que aquest Missal Dominical i Festiu no ha estat mai desaprovat ni derogat per la jerarquia, però sí boicotejat pels mateixos bisbes, ja des de la seua publicació, llevat del bisbe Josep Mª Cases, de Sogorb-Castelló, l'únic bisbe que utilitzava el valencià a la litúrgia i que animava els capellans de la seua diòcesi a celebrar l'Eucaristia amb el Llibre del Poble de Déu. Cal recordar també, que si els valencians tenim publicada la Bíblia en valencià, és gràcies a l'aprovació del bisbe Cases, ja que els altres bisbes no van col·laborar amb els amics de la revista Saó, que la van editar.

Per això els cristians valencians continuem marginats, ja que el clergat, a excepció d'una minoria de capellans, continua celebrant l'Eucaristia i els altres sacraments, en castellà.

Aquest menyspreu de la jerarquia pel valencià, es veu en una anècdota que em contà l'amic Francesc Jordà, ja fa temps, i que ens mostra la marginació del

valencià a l'Església. Francesc Jordà i la seua esposa volien que el baptisme de la seua filla se celebrara en valencià. El capellà els digué que no hi havia cap problema. Però en plena celebració, el capellà, amb la sorpresa de l'amic Jordà i la seua esposa, a l'hora de resar el Pare Nostre, digué que el resarien en castellà, "perquè el puga resar tot el món". Jordà li digué que no, i el Pare Nostre es resà en valencià.

I encara una altra anècdota: el divendres 22 de setembre va morir, als 90 anys, Eliseu Dasí, un home bo, oblat benedictí i cristià valencianista, d'Albalat de la Ribera. La missa d'enterrament la presidí un capellà brasiler, que va fer l'esforç de celebrar tota la missa en valencià, a excepció de l'homilia, que la va fer en castellà. La resta, fins les pregaries finals, ho va fer en valencià. Això és un exemple que haurien de d'imitar els capellans valencians, perquè aquest bon home, tot i ser brasiler, ja diu algunes misses en valencià.

Efectivament, l'Eliseu havia estat membre de la Paraula Cristiana i defensor de la nostra llengua. El seu entusiasme per la llengua el portà a fer classes de valencià per al seus conveïns. A part d'això, va tindre una gran activitat per fomentar el valencià al seu poble, Albalat de la Ribera, tant, que l'Ajuntament el va nomenar Fill Predilecte del Poble. En canvi l'Església... és un altre cas...

És evident que l'arquebisbe de València no enviaria a un poble castellanoparlant un capellà que no sabera parlar ni entendre el castellà. Però, com passa sovint, si el capellà no sap valencià, no passa res, perquè encara hui, desgraciadament, l'Església considera el castellà una llengua de primera i el valencià una llengua de segona!

El missioner José Luis Caro deia fa uns dies que "la inculturació és un procés pel qual els missioners canviem, experimentem el que és seu. Així l'Església queda enriquida i ells també". Ho entendran això els bisbes i els preveres valencians que continuen marginant la nostra llengua? Seran capaços de fer olor de la llengua del poble que serveixen? O bé continuaran ignorant i arraconant el valencià dels nostres temples?

Els bisbes valencians, que ni estimen ni utilitzen la nostra llengua a la litúrgia, haurien de recordar que el papa Francesc, el 28 d'agost de 2014, digué que "Crist no anul·la les cultures". Però els bisbes valencians i els capellans del nostre país, continuen anul·lant i excloent el valencià de les celebracions litúrgiques, contribuint així a la desaparició del valencià. Els bisbes i els preveres valencians haurien de recordar que, com diu el Grup de Lingüistes per la Diversitat (GLiDi), "es calcula que durant el segle XXI poden morir entre 6000 i 7000 llengües. De fet, hui el 96% de la població parla tan sols el 4% de les llengües". I com diu Jordi Badia, "la llengua catalana no és, estrictament, una llengua amenaçada, però pot esdevenir-ho d'ací a poc temps". I és que "ara, ja es pot dir que la nostra llengua és una llengua en recessió, tal com indiquen les dades". I la jerarquia valenciana, marginant el

valencià a l'Església, està fent que la nostra llengua siga una llengua amenaçada.

Com vaig dir en una altra ocasió, els membres de la Comissió que de veritat van treballar per la nostra llengua, com Ferrer Pastor, Manuel Sanchis Guarner, Avel·lí Flors, Enric Valor, Pere Riutort o Vicent Sorribes, haurien de rebre ja un homenatge públic per part de les quatre diòcesis del País Valencià. Els quatre bisbes del País Valencià haurien de retre un reconeixement a aquests homenots, pel seu treball immens (desgraciadament, desaprofitat per la clerecia valenciana), al servei d'una generació que no ha sabut (o no ha volgut) valorar la tasca lingüística d'aquests pares de la llengua. Però tal com estan les coses, no espere que els bisbes reconeguen públicament el treball que van fer aquests valencians il·lustres, atacats pels blaverisme més irracional i ignorats pels bisbes d'aquell moment (a excepció del bisbe Cases) i pels bisbes d'ara.

Un país normal i una Església arrelada a la terra i a la pròpia llengua, no deixaria passar aquest cinquantenari de la primera reunió de la Comissió de la Província Eclesiàstica Valentina per al textos litúrgics en llengua vernacle, per retre un homenatge als qui van fer possible el Llibre del Poble de Déu.

Tant de bo els nostres bisbes i els nostres preveres tingueren ben presents les paraules del papa Francesc, quan en els seu viatge a Tailàndia, el 2019, digué: "No tingueu por de voler inculturar l'Evangelí cada vegada més". I més recentment, a l'audiència del dimecres 23 d'agost passat, el papa Francesc va dir que "l'Evangelí es transmet en la llengua materna". I som molts els valencians que tenim el valencià (i no el castellà) com a llengua materna. Però, pel que es veu, als bisbes i als preveres valencians els hi dóna igual el que diu el papa en relació a la inculturació de l'Església i en especial la del País Valencià.

Publicat el 13/11/2023 en Del Santuari estant